

Hur ska man formulera ett skadeståndskrav? Högsta domstolen ger ny vägledning om preskriptionsbestämmelser i AB 04 och ABT 06

Carl Skärman / Senior Associate

Det har hänt att jag för klienters räkning har skrivit till motparter med information om att motparten bär ansvar för en uppstådd skada utan att jag i brevet närmare har motiverat varför. I vissa fall, ta som exempel skador som är följder av vattenläckage från rörinstallationer, har skadeståndsgrunden inte utvecklats mer än att det i skriften till motparten har angetts att dennes åtagande enligt parternas avtal omfattar projektering för- och installation av rörinstallationerna ifråga. Jag kan också erkänna att jag vid något tillfälle – och utan att fundera närmare däröver – har avslutat en sådan skrift med tillrättalagda och försynta formuleringar som att *”Vi förbehåller oss rätten att framställa krav på ersättning...”*, *”vi återkommer med krav på ersättning...”* eller dylikt. Även om mottagaren av skriften sannolikt uppfattar budskapet i skriften, någon håller en ansvarig för en skada, så ställer jag mig högst tveksam till om jag genom de använda formuleringarna verkligen har framställt ett krav på skadestånd till motparten.

Som ett led i de senaste årens avgöranden från Högsta domstolen angående tolkning av bestämmelser i standardavtalen från Bygghandelskontraktskommitté kommer det inom kort ytterligare ett tolkningsavgörande från Högsta domstolen. Denna gång är det frågan om vilka krav som ska ställas på ett framställt anspråk om skadestånd för att kravet ska vara preskriptionsavbrytande. Närmare är det bestämmelserna om så kallad korttidspreskription i ABT 94 kap. 5 § 19 som ska bli föremål för Högsta domstolens prövning (bestämmelserna gäller med i huvudsak oförändrat innehåll i AB 04 och ABT 06).

I det mål som Högsta domstolen ska pröva hade den skadelidande, en beställande bostadsrättsförening, tillskrivit sin entreprenör efter garantitidens utgång med information om att en vattenskada uppstått som bostads-

rättsföreningen ansåg att entreprenören ansvarade för. I brevet krävde bostadsrättsföreningen att entreprenören skulle avhjälpa skadan. Även om bostadsrättsföreningen hade angivit en skadeståndsgrund i sitt brev fann såväl tingsrätten som hovrätten att bostadsrättsföreningens brev inte kan anses innehålla något anspråk på skadestånd sett till bestämmelsernas ordalydelse. Domstolarna tog sikte på att bostadsrättsföreningen hade krävt en annan påföljd, avhjälpan, istället för ersättning för skada.

När det gäller skrifterna som jag berörde inledningsvis skickades dessa uppenbart inte i syftet att med en övertygande argumentation försöka få motparten att betala ut ersättning för en uppkommen skada. När skrifterna skickades fanns det helt enkelt ingen vidare utredning till hands att utveckla skadeståndsgrunderna kring. Skrifternas ändamål var endast att motverka en invändning om preskription från motparten. Eftersom rätten till ersättning går förlorad vid ett för sent framställt krav är det också en naturlig reaktion att en reklamation om skadan skickas till den presumtiva skadegöraren så snart man får vetskap om ett förhållande som kan medföra skada. Då det i många fall är svårt att klart fastställa när preskriptionsfristen börjar löpa (avgörande är tidpunkten för när skadan framträtt vilket inte alltid går att bedöma objektivt) är det helt enkelt inte värt att avvakta med att reklamera skadan till dess att all nödvändig utredning har färdigställts.

Samtidigt finns det ingen anledning att ha ett system som ger upphov till krav som framställs utan tillräcklig grund. För en generalentreprenör kan det t.ex. ofta vara svårt att i ett tidigt skede göra bedömningen om det är den ena eller den andra av underentreprenörerna som ansvarar för en skada. För att säkra upp med hängslen och livrem framställs då ett krav till alla underentreprenörer. Vill generalentreprenören känna sig extra trygg lämnas samtidigt en reklamation

till leverantören av ett material där skadan påträffades. Även om det händer att flera aktörer kan ha ansvar för en och samma skada är det också vanligt att en framställd reklamation aldrig fullföljs på grund av att senare vidtagen utredning pekar åt ett annat håll.

Högsta domstolens klargörande i den fråga som nu ska prövas kommer emellertid ha liten betydelse för de jurister som är verksamma inom entreprenadjuridikens område. Följer Högsta domstolen samma bedömning som tidigare instanser handlar det bara om att anpassa sig till en viss formbundenhet. Väljer Högsta domstolen istället den andra vägen tvingas den däremot att frånga sina tidigare principer om en restriktiv tolkning av bestämmelser i standardavtal med ett ganska strikt synsätt utifrån bestämmelsens ordalydelse. Med tanke på att bestämmelserna redan innehåller krav på att anspråk ska framställas skriftligen ser jag egentligen inget syfte med att lägga in ytterligare snäva formkrav i bestämmelsen. Detta också med hänsyn till att standardavtalen AB 04 och ABT 06 är tänkta att kunna användas både på stora och små projekt och där beställarparten i flera fall helt saknar erfarenheter av att agera utifrån alla frågor som kan aktualiseras i en entreprenad. I målet som Högsta domstolen ska pröva bör det ju inte ha rått någon tvekan hos entreprenören om att bostadsrättsföreningen höll entreprenören ansvarig för skadan. Frågan måste då rimligen ställas om entreprenören hade agerat annorlunda om bostadsrättsföreningen i sitt brev angett att den håller entreprenören ansvarig för den skada som de kommer att lida istället för att kräva ett avhjälpande?

För egen del hade jag gärna sett att Högsta domstolen tar tillfället i akt att också uttala sig något om när preskriptionsfristen ska börja löpa och de därtill kopplade frågorna om vad som ligger i begreppet skada och när en skada ska anses ha framträtt.